

Julkisalan koulutettujen
neuvottelujärjestö

JUKO RY:N KIRKON SEKTORIN LUOTTAMUSMIESVAALIOHJE

Ohje 1.4.2020 voimaan tulleen kirkon luottamusmiessopimuksen mukaiseen luottamusmiehen valintaan

Hyväksytty JUKOn kirkon neuvottelukunnan kokouksessa 23.8.2021

Sisällys

Ohjeet JUKOn luottamusmiehen valitsemiseksi	3
Miksi luottamusmies on valittava?	3
Milloin luottamusmies on valittava?	4
Kuinka monta luottamusmiestä valitaan?	4
Miten luottamusmiesten korvaukset määräytyvät ja tehtävät jaetaan?	5
Kuinka pitkä on luottamusmiehen toimikausi?	5
Kuka voidaan valita luottamusmieheksi?	5
Ketkä valitsevat luottamusmiehen?	6
Miten luottamusmiehen valinta tapahtuu?	6
Ehdokasasettelu	6
Vaalien järjestäminen	6
Vaalikokous	6
Vaalitapana suora enemmistövaali	7
Muut vaalien järjestämisvaihtoehdot	7
Sopuvaali	8
Yhteinen luottamusmies	8
Valinnasta ilmoittaminen JUKOn toimistoon	8
Valinnasta tiedottaminen seurakunnassa työskenteleville jukolaisille	8
Luottamusmiehen tehtävässä tarvittava aineisto	9
Luottamusmiehen koulutus	9
Täydennysvaalit	9
Vaalista valittaminen	9
Yhteenveto	10
Lisätietoja JUKOn toimistosta	10
JUKOn jäsenyhdistykset ja niiden jäsenjärjestöt	11

Ohjeet JUKOn luottamusmiehen valitsemiseksi

Kirkon luottamusmiessopimuksessa (KirVESTES liite 11) luottamusmiehellä tarkoitetaan seurakunnan, seurakuntayhtymän, kirkkohallituksen tai tuomiokapitulin viranhaltijaa tai työntekijää, joka on pääsopijajärjestön toimesta valittu hoitamaan luottamusmiessopimuksessa tarkoitettuja tehtäviä. Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry on yksi kirkon pääsopijajärjestöistä. Luottamusmiesvaalin järjestämisestä ja luottamusmieskauden pituudesta voi jokainen pääsopijajärjestö itse päättää. Käytännöt voivat vaihdella jonkin verran eri pääsopijajärjestöjen kesken.

Seurakunnasta, seurakuntayhtymästä, kirkkohallituksesta ja tuomiokapitulista käytetään jäljempänä ohjeessa nimitystä *seurakunta*.

JUKOn luottamusmies toimii JUKOn edustajana, ei luottamusmiehen oman liiton nimissä. JUKOn pääluottamusmies edustaa kaikkia seurakunnassa työskenteleviä jukolaisia. Siksi luottamusmiehellä tulee olla selkeä kuva siitä, keitä hänen edustettavanaan on: mitä ammattiryhmiä ja mitä jäsenliittoja. Luottamusmies edustaa vain JUKOn jäsenyhdistyksiin ja niiden alayhdistyksiin järjestäytyneitä työntekijöitä – ei liittoon kuulumattomia. JUKOn jäsenyhdistysten ja niiden jäsenjärjestöjen luettelo on tämän vaaliohjeen lopussa.

Luottamusmies ei voi kieltäytyä jonkun jukolaisen etujen ajamisesta vain sillä perusteella, että luottamusmies kuuluu toiseen jukolaiseen liittoon kuin etujensa ajamista vaatinut henkilö.

Miksi luottamusmies on valittava?

Luottamusmiehen tehtävänä on muun muassa:

- valvoa työehtosopimuksen ja työelämän lakien noudattamista työpaikalla
- neuvotella työnantajan kanssa henkilöstöä koskevista asioista, esim. mahdollisista palkkauksen järjestelyistä
- edustaa henkilöstöä työnantajan kanssa käytävissä paikallisissa virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa (paikallinen sopiminen)
- neuvoa yksittäisiä jäseniä työsuhteen ehtojen tulkintakiistoissa ja muissa työelämän ongelmatilanteissa
- tiedottaa edustamalleen henkilöstölle työsuhdetta ja palkkausta koskevista ajankohtaisista asioista
- välittää JUKOlta tulevaa informaatiota edustamilleen jäsenille
- osallistua työyhteisön kehittämiseen
- toimia yhteistyötoimikunnan jäsenenä (pääluottamusmies)

Milloin luottamusmies on valittava?

Uusi luottamusmies/uudet luottamusmiehet on valittava silloin, kun

- luottamusmiesten toimikausi päättyy
- luottamusmies vaihtaa työpaikkaa
- luottamusmies joutuu sairauden tai jonkun muun syyn johdosta luopumaan tehtävästään oleelliseksi osaksi toimikautta
- luottamusmiesvaali järjestetään seurakunnassa ensimmäisen kerran

Toimikauden päättyessä valinta on tehtävä viimeisen toimivuoden marraskuun loppuun mennessä. Muissa tilanteissa valinta on suoritettava mahdollisimman pikaisesti.

JUKO voi määrätä valittavaksi uuden luottamusmiehen/-miehet myös silloin, jos

- yli puolet seurakunnan jukolaisista vaatii vaihtoa kirjallisesti
- luottamusmies on toiminut tietoisesti JUKOn ja/tai jukolaisten edun vastaisesti

Kuinka monta luottamusmiestä valitaan?

Luottamusmiesten lukumäärä on määritelty kirkon luottamusmiessopimuksessa (KirVESTES liite 11). Luottamusmiesten määrä riippuu seurakunnan palveluksessa olevien jukolaisten liittojen jäsenten määrästä. Luottamusmiehiä voi luottamusmiessopimuksen mukaan olla enintään 3, joiden lisäksi valitaan aina yksi varaluottamusmies.

- Jos jukolaisia on vähintään 5, valitaan pääluottamusmies ja varaluottamusmies.
- Jos jukolaisia on vähintään 35, valitaan pääluottamusmies, luottamusmies ja varaluottamusmies.
- Jos jukolaisia on vähintään 65, valitaan pääluottamusmies, 2 luottamusmiestä ja varaluottamusmies.

Varsinaisista luottamusmiehistä yksi nimetään *varapääluottamusmieheksi* sijaistamaan pääluottamusmiestä tarvittaessa.

Varaluottamusmies hoitaa luottamusmiestehtäviä ja sijaistaa tarvittaessa luottamusmiehiä silloin, kun joku varsinaisista luottamusmiehistä estynyt tai esteellinen hoitamaan tehtävänsä. Varaluottamusmies sijaistaa pääluottamusmiestä vain, jos muita luottamusmiehiä ei ole valittu (seurakunnassa on alle 35 jukolaista) tai jos varapääluottamusmies tai luottamusmies eivät kumpikaan voi esteen tai esteellisyyden vuoksi sijaistaa pääluottamusmiestä.

Kirkon luottamusmiessiessopimuksen mukaan varaluottamusmiehellä on luottamusmiessiessopimuksen mukainen luottamusmiehen asema vasta työnantajan saatua JUKOn ilmoituksen hänen tulemisestaan varsinaisen luottamusmiehen tilalle. Tämän vuoksi varsinaisen luottamusmiehen pidemmästä esteestä on aina ilmoitettava JUKOn toimistoon. Jos varsinainen luottamusmies joutuu sairauden tai jonkun muun syyn johdosta luopumaan tehtävästään oleelliseksi osaksi toimikautta, on järjestettävä ns. täydennysvaali uuden luottamusmiehen valitsemiseksi.

Luottamusmiessiessopimuksen mukaan luottamusmiesten määrästä on mahdollista sopia paikallisesti. JUKOn luottamusmiesten määrää ei tule kuitenkaan sopia luottamusmiessiessopimuksen mukaisia määriä pienemmäksi, vaikka joku luottamusmiessiessopimuksen mukaisista luottamusmiespaikoista jäisi täyttämättä. Mikäli luottamusmiehdokkaita ei löydy tarpeeksi, jää täyttämättä jäänyt paikka avoimeksi ja voidaan täyttää myöhemmin täydennysvaaleilla.

Miten luottamusmiesten korvaukset määräytyvät ja tehtävät jaetaan?

Pääluottamusmiehen korvauksesta on sovittu Kirkon virka- ja työehtosopimuksessa (KirVESTES 222 §, liite 1, luottamusmiessiessopimus 10 §). Muiden luottamusmiesten palkkioista sekä luottamusmiesten tehtävänjaosta sovitaan paikallisesti. Sopimuksen ajantasaisuus on hyvä tarkistaa ja tarvittaessa päivittää ennen luottamusmiesvaalien järjestämistä.

Myös luottamusmiestehtävien vaatimasta ajankäytöstä on mahdollista tehdä paikallinen sopimus.

Kuinka pitkä on luottamusmiehen toimikausi?

JUKOn kirkon sektorin luottamusmieskauden pituus on neljä vuotta. Toimikausi alkaa 1. tammikuuta. Luottamusmieskaudesta ei voi poiketa paikallisesti ilman JUKOn nimienomaista suostumusta. Täydennysvaaleilla kesken kautta valittavan luottamusmiehen kausi jatkuu meneillään olevan nelivuotiskauden loppuun.

Kuka voidaan valita luottamusmieheksi?

Luottamusmiehen tulee olla palvelussuhteessa asianomaiseen seurakuntaan. Poikkeuksen tästä pääsäännöstä muodostaa seurakuntien yhteinen luottamusmies, ks. ”Seurakuntien yhteinen luottamusmies”

Luottamusmiehen on oltava JUKOn jonkun jäsenyhdistyksen tai sen alayhdistyksen varsinainen jäsen.

Työnantajan edustajina neuvotteluissa toimivia jukolaisia (kirkkoherra, talouspäällikkö tai vastaava) ei voida valita luottamusmieheksi. Lähiesimiesasema ei ole este valinnalle.

Luottamusmiehen tehtävässä toimiva/toiminut henkilö voidaan valita uudelleen luottamusmieheksi.

Palvelussuhteen määräaikaisuus ei ole este valinnalle. Luottamusmiestehtävään valitseminen ei pidennä määräaikaista palvelussuhdetta eikä muuta palvelussuhdetta toistaiseksi voimassa olevaksi. Jos luottamusmiehen palvelussuhde päättyy kesken luottamusmieskauden, on järjestettävä täydennysvaali.

Ketkä valitsevat luottamusmiehen?

Kaikilla asianomaisen seurakunnan palveluksessa olevilla JUKOn jäsenyhdistysten ja niiden alayhdistysten varsinaisilla jäsenillä on oikeus osallistua luottamusmiehen valintaan.

Myös työnantajan edustajina neuvotteluissa toimivat jukolaiset (kirkkoherra, talouspäällikkö tai vastaava) voivat osallistua valintaan.

Miten luottamusmiehen valinta tapahtuu?

JUKOn paikallisena edustajana pääluottamusmiehen tehtävänä on järjestää uusien luottamusmiesten valinta eli *luottamusmiesvaali*. Jos luottamusmiehiä on useita, he muodostavat ns. vaalitoimikunnan. Vaalitoimikunta päättää vaalien järjestämistä vasta paikalliset olosuhteen huomioiden.

Jos JUKOn luottamusmies valitaan seurakunnassa ensimmäisen kerran, voi kuka tahansa seurakunnan palveluksessa oleva jukolainen olla aktiivinen valinnan aikaansaamiseksi. Tällöin vaalin voi järjestää sitä varten valittu henkilöstön edustaja tai henkilöstön keskuudestaan nimeämä vaalitoimikunta (lue myös ”Sopuvaali”).

Ehdokasasettelu

Ennen vaalikokousta tai vaalitoimitusta suoritetaan ehdokasasettelu, josta on tiedotettava kaikille jukolaisille hyvissä ajoin. Ehdokkaita voi pyytää ilmoittautumaan samalla kun kaikille jukolaisille ilmoitetaan luottamusmiesvaalin järjestämisestä.

Vaalien järjestäminen

Vaalin järjestämistapa riippuu paikallisista olosuhteista. Yleensä käytännöllisintä on kutsua koolle *vaalikokous*, jossa vaalitoimitus suoritetaan.

Vaalikokous

Vaalikokouksen koolle kutsumiseen voidaan käyttää tarkoituksenmukaisinta tapaa, esimerkiksi sähköpostia. Kokouskutsussa tulee ilmoittaa kokouksen aika, paikka, tarkoitus ja muut vaalitavan vaatimat tiedot. Kokouskutsu tulee toimittaa kaikille juko-

laisille hyvissä ajoin. Yleisohjeena voidaan katsoa kahden viikon kokouskutsuajan olevan riittävän. Vaalikokouksessa voidaan käyttää valtakirjaa vain siinä tapauksessa, että siitä on kokouskutsussa erikseen mainittu.

Vaalikokouksen puheenjohtajaksi valitun tehtävänä on toimittaa esitettyjen ehdokaiden kesken vaalitoimitus. Kokousvirkilliöitä valittaessa tulee myös valita ääntenlaskijat. Jos luottamusmiehehdokkaita on enemmän kuin mitä voidaan valita, on vaali pidettävä suljettuna lippuäänestyksenä.

Vaalitapana suora enemmistövaali

JUKOn kirkon sektorin luottamusmiesvaalien äänestystapa on suora enemmistövaali, jossa kukin äänioikeutettu voi äänestää vain yhtä ehdokasta.

Eniten ääniä saanut tulee valituksi pääluottamusmieheksi. Jos varsinaisia luottamusmiehiä voidaan valita yhteensä 3, tulee toiseksi eniten ääniä saaneesta varapääluottamusmies, kolmanneksi eniten ääniä saaneesta luottamusmies ja neljänneksi eniten ääniä saaneesta varaluottamusmies.

Vaalikokouksessa valinta voi aina tapahtua myös sopuvaalina.

Muut vaalien järjestämismvaihtoehdot

Vaalikokouksen lisäksi muita mahdollisia vaalien järjestämismvaihtoehtoja ovat urnavaali säilyttäen urnaa valvotussa paikassa, postivaali ja vaali sähköisiä menetelmiä käyttäen. Järjestämistavasta riippumatta vaalitapana käytetään aina suoraa enemmistövaalia (ks.edellä "Vaalitapana suora enemmistövaali").

Vaalisalaisuuden säilyttämiseksi postiäänestys järjestetään käyttämällä kahta kirjekuorta. Täytetty äänestyslippu suljetaan ensimmäiseen kirjekuoreen ja tämä sekä ilmoitus äänestäjän nimestä suljetaan ulompaan kuoreen. Tämä kirjekuori toimitetaan vaalitoimikunnalle postitse tai muulla luotettavalla tavalla.

Myös sähköisissä vaaleissa on huolehdittava vaalisalaisuuden säilymisestä. Järjestämistavasta riippumatta on varmistettava, että kukin äänioikeutettu voi äänestää vain kerran.

Vaaliajoista ja -paikoista sekä muista vaaliin liittyvistä seikoista on päätettävä riittävän ajoissa, jotta jokainen jukolainen on vaalista tietoinen.

Vaalit voidaan toimittaa työaikana ja työpaikalla, mikäli vaalin järjestäminen ei häiritse seurakunnan tehtävien hoitamista. Tällöin vaalien ajankohdasta ja järjestelyistä on keskusteltava ja sovittava myös työnantajan kanssa.

Sopuvaali

Erityisesti niissä seurakunnissa, joissa luottamusmiehesehdokkaista tai jukolaisia on vähän, voi luottamusmiesten valintatapa olla yksinkertaisempi. Luottamusmiesvalinnat voidaan aina tehdä ns. sopuvaalina, jos seurakunnan jukolaiset ovat yksimielisiä menettelystä ja valittavista henkilöistä. Menettelytapojen tulee kuitenkin olla kaikille selviä ja avoimia. Kuvaus noudatetusta menettelystä on syytä kirjata pöytäkirjaan.

Yhteinen luottamusmies

Kirkon luottamusmiessopimus mahdollistaa myös seurakuntien yhteisen luottamusmiehen valitsemisen. Yhteinen luottamusmies valitaan poikkeustilanteissa, esimerkiksi silloin, kun kyse on pienistä seurakunnista, joissa luottamusmiestä ei muuten tulisi lainkaan valituksi. Yhteisen luottamusmiehen toimintapiiri voi käsittää kaksi tai useampia seurakuntia. Edellytyksenä on, että asianomaiset seurakunnat ovat sopineet yhteisen luottamusmiehen asettamisesta.

Toinen mahdollisuus on valita pääsopijajärjestöjen yhteinen luottamusmies. Tällöin luottamusmiehen toiminta-alue on kyseinen seurakunta.

Yhteisen luottamusmiehen valintaa harkittaessa on aina oltava etukäteen yhteydessä JUKOn toimistoon.

Valinnasta ilmoittaminen JUKOn toimistoon

Luottamusmiehen oikeudet ja velvollisuudet sekä luottamusmieskorvaus astuvat voimaan vasta sen jälkeen, kun JUKOn toimisto on ilmoittanut luottamusmiehestä seurakunnalle. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että valinnan tuloksesta ilmoitetaan viipymättä JUKOn toimistoon (esimerkiksi lähettämällä vaalikokouksen pöytäkirjan tai -otteen). Valinnasta on ilmoitettava JUKOon myös siinä tapauksessa, että entinen luottamusmies valitaan uudelle kaudelle.

Tämän lisäksi jokainen valittu luottamusmies tekee ilmoituksen JUKOn internet-sivuilla www.juko.fi.

JUKOn toimisto tallettaa tiedot JUKOn luottamusmiesrekisteriin ja lähettää ilmoituksen seurakuntaan/seurakuntayhtymään. Ilmoitus toimii luottamusmiehen valtakirjana hoitaa jukolaisten edunvalvontaa seurakunnassa. Jäljennös työnantajalle lähetettävästä ilmoituksesta toimitetaan tiedoksi myös ao. luottamusmiehelle ja järjestölle, jonka jäsenkunnasta luottamusmies on valittu.

Valinnasta tiedottaminen seurakunnassa työskenteleville jukolaisille

On tärkeää, että seurakunnassa työskentelevät jukolaiset tietävät ketkä toimivat heitä edustavina luottamusmiehinä. Nimi- ja yhteystiedot voivat olla pysyvästi työpaikkojen ilmoitustauluilla ja esimerkiksi seurakunnan internet-sivuilla/intranetissa. Jukolasta löytyvät valmiit lomakepohjat.

Luottamusmiehen tehtävässä tarvittava aineisto

Luottamusmiehellä ja varaluottamusmiehellä on oikeus saada työnantajalta kustannuksitta käyttöönsä tarvittavat kirkon alan virka- ja työehtosopimukset.

Luottamusmiehen koulutus

JUKOn luottamusmies huolehtii luottamustehtävän edellyttämän osaamisen hankkimisesta ja päivittämisestä perehtymällä voimassa oleviin sopimuksiin ja ajankohtaisiin ohjeisiin sekä osallistumalla luottamusmieskoulutuksiin.

JUKO järjestää pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tehtäviin valituille henkilöille tehtävässä tarpeellista koulutusta. Myös JUKOn jäsenjärjestöt ja liitot järjestävät omia luottamusmieskursseja. Luottamusmieskoulutukseen osallistuminen oikeuttaa palkalliseen virkavapauteen tai työstä vapautukseen kirkon luottamusmiessopimuksen mukaisesti. Lisätietoja koulutuksista JUKOn ja jäsenjärjestöjen nettisivuilla.

Täydennysvaalit

Mikäli kaikkia luottamusmiespaikkoja ei saatu luottamusmiesvaalissa täytettyä tai jos joku luottamusmiehistä joutuu luopumaan tehtävästään kesken kautensa, on mahdollista pitää täydennysvaalit luottamusmieskauden kestäessä. Vaalimenettely vastaa edellä tässä ohjeessa kuvattua. Ehdokkaille ja äänioikeutetuille ilmoitetaan, että kyseessä on täydennysvaali. Täydennysvaaleilla valittavan toimikausi kestää kesken olevan nelivuotiskauden loppuun asti.

Vaalista valittaminen

Vaalin toimeenpanosta voi valittaa vain JUKOn kirkon neuvottelukunnalle.

Neuvottelukunnalla on oikeus jättää vahvistamatta vaalin tulos, mikäli näitä vaaliohjeita ei ole noudatettu. Neuvottelukunnalle osoitettu valitus tulee toimittaa JUKOn toimistoon sektorin neuvottelupäällikölle 14 vuorokauden kuluessa vaalituloksen julkistamisesta. Aikarajaa ei noudateta, mikäli seurakunnan jukolaisilla ei ole ollut tietoa vaalin järjestämisestä tai vaalin tuloksesta puutteellisesta tiedottamisesta johtuen.

Neuvottelukunnan päätöksestä ei voi valittaa eteenpäin.

Yhteenveto

- JUKOn luottamusmies edustaa kaikkia seurakunnan palveluksessa työskenteleviä jukolaisia.
- Valintaprosessin käynnistämisestä huolehtii pääluottamusmies/luottamusmies.
- Jos luottamusmies valitaan ensimmäisen kerran, voi kuka tahansa seurakunnan palveluksessa oleva jukolainen olla aktiivinen.
- Ennen luottamusmiesvaaleja kannattaa sopia luottamusmiespalkkioista ja mahdollisesta tehtävien jaosta seuraavalle luottamusmieskaudelle.
- Tieto valinnasta on aina välittömästi ilmoitettava JUKOLle.
- Vaalikokouksen pöytäkirja tai luettelo valituista henkilöistä lähetetään sähköpostilla jukola@juko.fi.

Luottamusmiesrekisterilomake, sen täyttöohje ja luottamusmiesvaaliohje löytyvät JUKOn kotisivuilta www.juko.fi.

Lisätietoja JUKOn toimistosta

Vaaliohje yleisesti:
neuvottelupäällikkö Anne Mikkola, anne.mikkola@juko.fi

Luottamusmiesrekisteri ja vahvistuskirjeet:
toimistosihteeri Riku Holm, riku.holm@juko.fi

JUKOn luottamusmieskoulutus:
kurssisihteeri Riku Holm, riku.holm@juko.fi
(Jäsenjärjestöjen järjestämästä koulutuksesta saa lisätietoja ko. järjestöstä.)

JUKOn jäsenyhdistykset ja niiden jäsenjärjestöt

Akavan Sairaanhoidajat ja TAJA

Julkisen sektorin esimiehet ja asiantuntijat JEA

- Akavan Erityisalat
- Driftingenjörskförbundet i Finland
- Insinööriliitto
- Suomen Ekonomit
- Suomen Lakimiesliitto
- Tekniikan akateemiset
- Tradenomiliitto
- Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut

Kuntoutusalan Asiantuntijat ry

- Suomen Fysioterapeutit
- Suomen Toimintaterapeuttiliitto

Lääkäriliittojen neuvottelujärjestö ry

- Suomen Eläinlääkäriliitto
- Suomen Hammaslääkäriliitto
- Suomen Lääkäriliitto

Opetusalan ammattijärjestö OAJ

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia

Suomen Terveystenhoitajaliitto

Suomen Työterveyshoitajaliitto

Tekniikka ja Terveys KTN ry

Tieteentekijöiden liitto

Vakava

- Agronomiliitto
- Akavan Yleinen Ryhmä
- AKI-liitot
- Ammattiliitto Ava
- Diakoniatyöntekijöiden Liitto
- Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijat KNT
- Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu
- Professoriliitto
- Päälystöliitto

- Siviiliohtajien, erikoisupseerien ja asiantuntijoiden liitto SEAL ry
- Suomen Farmasialiitto
- Suomen Poliisijärjestöjen Liitto
- Suomen Psykologiliitto
- Suomen Puheterapeuttiliitto
- Upseeriliitto